

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้แบบฝึกการอ่าน เพื่อความเข้าใจเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน ก่อนเรียนกับหลังเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาดำรงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทาง การวิจัย และขอเสนอตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ
  - 1.1 วิสัยทัศน์
  - 1.2 จุดมุ่งหมาย
  - 1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
  - 1.4 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
  - 1.5 คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 1.6 คำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษ อ21102
2. การอ่านเพื่อความเข้าใจ
  - 2.1 ความหมายของการอ่าน
  - 2.2 จุดมุ่งหมายในการอ่าน
  - 2.3 ความเข้าใจในการอ่าน
  - 2.4 องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน
  - 2.5 ระดับความเข้าใจในการอ่าน
  - 2.6 ขั้นตอนการสอนอ่านภาษาอังกฤษ
3. แบบฝึกและการพัฒนาแบบฝึกการอ่าน
  - 3.1 ความหมายของแบบฝึก
  - 3.2 หลักการสร้างแบบฝึก
  - 3.3 องค์ประกอบของแบบฝึก
  - 3.4 การหาประสิทธิภาพแบบฝึก
  - 3.5 ประโยชน์ของแบบฝึก
  - 3.6 การประเมินแบบฝึก
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 4.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4.5 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 5. เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ
  - 5.1 ความหมายของเจตคติ
  - 5.2 ลักษณะและประเภทของเจตคติ
  - 5.3 ความสำคัญของเจตคติ
  - 5.4 องค์ประกอบของเจตคติ
  - 5.5 ประโยชน์ของการวัดเจตคติ
  - 5.6 วิธีวัดเจตคติ
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 190) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ได้พัฒนาให้เป็นที่ไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ในมาตรา 12 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ซึ่งให้ถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้น และเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้ง มีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน

ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่พัฒนาขึ้นใหม่ฉบับนี้ มีการตั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กำหนดหลักการและกระบวนการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยในสังคมไทยให้มีคุณธรรม ให้มีความรอบรู้อย่างเท่าทันให้มีความพร้อม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมและสร้างฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็ก

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2. จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องการทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

4. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่หลักสูตรพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้วิชา ที่ต้องเรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ ภาษาอังกฤษและได้กำหนดสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1. เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

5. คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.1 ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว โฆษณา นิทาน และบทร้อยกรองสั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุ/เขียนสิ่งที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน เลือก/ระบุหัวข้อเรื่องใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

5.2 สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว สถานการณ์ ข่าวเรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคมและสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ใช้คำขอร้อง คำชี้แจง และคำอธิบาย ให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยายอธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และข่าว / เหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม

5.3 พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/ เหตุการณ์/ เรื่อง/ ประเด็นต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ/ แก่นสาระ หัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง/ ข่าว/ เหตุการณ์/ สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

5.4 เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับบุคคลและโอกาสตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ขนบธรรมเนียม และประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม/จัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

5.5 เปรียบเทียบ และอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบและอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

5.6 ค้นคว้า รวบรวม และสรุปข้อมูล /ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่นจากแหล่งการเรียนรู้และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน

5.7 ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง / สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษาชุมชน และสังคม

5.8 ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น / ค้นคว้า รวบรวม และสรุปความรู้ / ข้อมูล ต่างๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เผยแพร่ข่าวสาร / ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เป็นภาษาต่างประเทศ

5.9 มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตามหัวเรื่อง เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพ และสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100-2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)

5.10 ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อน (complex sentences) สื่อความหมายตาม บริบทต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

6. คำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษ อ21102

ฝึกทักษะการเลือกหรือระบุประโยคและข้อความให้สัมพันธ์กับสิ่งที่ไม่ใช่ความเรียง (non - text information) ที่อ่าน การฟังและอ่าน บทสนทนา นิทานเรื่องสั้น การพูดและเขียน เพื่อขอและให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม การพูด และเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ พูด/เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมหรือเรื่องต่าง ๆ โกลัต์ตัวพร้อมทั้งให้เหตุผลสั้นๆ ประกอบเหมาะสม บรรยายเกี่ยวกับเทศกาล วันสำคัญชีวิตความเป็นอยู่ และประเพณีของเจ้าของภาษา การเข้าร่วม/กิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างเทศกาลงานฉลอง วันสำคัญ และชีวิตความเป็นอยู่ ของเจ้าของภาษา กับของไทย การค้นคว้า รวบรวม และสรุปข้อมูล/ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่นจากแหล่งการเรียนรู้และนำเสนอด้วยการพูด/การเขียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิดเปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ใช้ภาษาในการสื่อสาร ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน สถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาต่างประเทศ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความกระตือรือร้น มีมารยาทในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน มีคุณธรรมจริยธรรม มีสัมมาคารวะ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาต่างประเทศในวิชาภาษาอังกฤษใน 1 ภาคเรียน เวลาเรียน 60 คาบ ซึ่งในแบบฝึกการอ่านเพื่อ ความเข้าใจคือหน่วย English Around the World เวลาเรียน 12 คาบ

การอ่านเพื่อความเข้าใจ

1. ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

โสรยา กลีบเกษร (2551, หน้า 31) ได้สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นพฤติกรรมการรับสารอย่างหนึ่งที่ผู้อ่านพยายามทำความเข้าใจทั้งสารที่สื่อด้วยคำพูดและสารที่สื่อด้วยสัญลักษณ์อย่างอื่น ผู้อ่านจะเกิดความคิดความเข้าใจแล้วสามารถนำความคิดความเข้าใจนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ดังนั้นการอ่านจึงไม่ใช่กระบวนการที่สามารถทำได้อย่างรวดเร็วทันทีทันใดแต่เป็นกระบวนการที่ต้องฝึกฝน การอ่านจึงจะมีประสิทธิภาพ

อารีย์ ล่ามยะศ (2553, หน้า 24) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านหมายถึงการเข้าใจความหมาย แปลความจากข้อเขียนที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความคิด ซึ่งการที่จะทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยประสบการณ์เดิม ความรู้พื้นฐาน สติปัญญา และจิตใจของผู้อ่านด้วย

แฮร์ริส, และสไปเปย์ (Harris, & Spipay, 1990, p. 14) ให้ความหมายว่า การอ่านเป็นรูปแบบของการสื่อความหมาย การแลกเปลี่ยนความคิด ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ผู้เขียนจะแสดงความคิดเห็นของตนลงบนกระดาษด้วยภาษาซึ่งเป็นไปตามลักษณะการเขียนของแต่ละคน ผู้อ่านจะพยายามอ่านเอาความหมายจากสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้ ส่วนความสามารถในการเข้าใจ หรือการรับรู้ความหมายของสิ่งที่อ่านนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

กู๊ดแมน (Goodman, 1983, pp.11-12) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางจิตภาษาศาสตร์ (psycholinguistics) ในขณะที่อ่าน สมอองจะคาดหวังหรือทำนายสิ่งที่อ่าน (Prediction) และถ้าสิ่งที่ทำนายไว้ตรงกับสิ่งที่อ่าน สมอองจะยอมรับสิ่งที่อ่านนั้น (confirmation) แต่ถ้าสิ่งที่ทำนายไว้ไม่ตรงกับสิ่งที่อ่าน สมอองจะทำนายสิ่งที่อ่านใหม่ (correction) กระบวนการนี้จะดำเนินไปเรื่อยๆ การอ่านจะสิ้นสุดลงเมื่อสมอองยุติการอ่าน (termination) แต่การสิ้นสุดการอ่านนั้น ไม่ได้หมายความว่าผู้อ่านจะเข้าใจความหมายในสิ่งที่อ่านทุกครั้งไป สาเหตุที่ผู้อ่านหยุดอ่านนั้นมีมาจากหลายสาเหตุ เช่น ผู้อ่านรู้ในสิ่งที่อ่านมาก่อนแล้ว เรื่องที่อ่านไม่น่าสนใจ เป็นต้น

เมดเลย์ (Medley, 1997, p. 30) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสติปัญญา เมื่อผู้อ่านพบสัญลักษณ์ที่เป็นภาษาเขียน ก็จะใช้วิธีการต่างๆ เพื่อจดจำกลุ่มคำ และรู้ความหมายของคำ หรือกลุ่มคำนั้นๆ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการต่างๆ เช่น การสรุปอ้างอิง (inference) การตีความ (interpretation) จนกระทั่งสามารถให้ความหมายกับสิ่งที่อ่านได้

เดย์, และแบมฟอร์ด (Day, & Bamford, 1998, p. 12) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นการสร้างความหมายจากข้อความที่เขียนหรือพิมพ์ ซึ่งผู้อ่านต้องใช้กระบวนการคิดเชื่อมโยงระหว่างข้อความหรือข้อมูลที่อ่านกับความรู้อีกและประสบการณ์เดิม เพื่อให้สามารถเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารอย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่าการอ่านเป็นทักษะทางภาษา เป็นกระบวนการสื่อสารที่ผู้เขียนส่งถึงผู้อ่านด้วยวิธีการต่าง ๆ อาจเป็นอักษรหรือ สัญลักษณ์ซึ่งเป็นสื่อกลาง ช่วยให้ผู้อ่านรับรู้ข้อมูลที่ผู้เขียนต้องการสื่อความ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็น การอ่านเป็นกระบวนการทางความคิด ผู้รับสารต้องหาวิธีการต่าง ๆ มาแปลความจากอักษรให้เข้าใจ ผู้อ่านต้องใช้ทั้งสมาธิ ความพยายาม ในการแปลความและสรุปสิ่งที่อ่าน การที่ผู้อ่านจะประสบผลในการอ่านหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ความรู้พื้นฐาน สติปัญญา และจิตใจของผู้อ่านด้วย

2. จุดมุ่งหมายในการอ่าน

ในการอ่านแต่ละครั้งของผู้อ่านอาจมีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันก็ได้ นักการศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการอ่านดังนี้

สมุทฺร เซ็นเซาวิช (2551, หน้า 3) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านการออกเป็น 2 ประเภท ตามจุดมุ่งหมายของการอ่าน คือ

1. การอ่านเพื่อการศึกษา เป็นการอ่านที่ต้องการความเร็วสูงพอประมาณ การอ่านแบบนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือต้องการครอบคลุมเนื้อหาให้ได้มากที่สุด เก็บใจความสำคัญและรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด ดังนั้นในขณะที่อ่านจึงจำเป็นต้องพิจารณาคำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ที่พบให้ละเอียดถี่ถ้วน นอกจากจะต้องรู้ความหมายเฉพาะของคำศัพท์นั้นๆ แล้ว ควรจะต้องรู้ความหมายแฝงของคำนั้นๆ อีกด้วย

2. การอ่านเพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง เป็นการอ่านเพื่อความรื่นรมย์เป็นส่วนตัวหรือพักผ่อนหย่อนใจเป็นส่วนใหญ่ เช่น การอ่านนวนิยาย เรื่องสั้น หรือหนังสือพิมพ์ที่ไม่มีคำศัพท์เฉพาะมากมายนัก การอ่านชนิดนี้มักไม่ต้องการความเข้าใจที่ลึกซึ้งซึ่งมักนักจะอ่านโดยใช้ความเร็วหรือแล้วแต่ความพึงพอใจของผู้อ่านเองเป็นสำคัญ

3. ความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นตัวชี้วัดถึงการประสบความสำเร็จในการอ่าน ความเข้าใจจึงเป็นเป้าหมายสำคัญของการอ่าน

นงนุช สามัญฤทธิ์. (2550, หน้า 28) ได้สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษร สัญลักษณ์ออกมาเป็นกลุ่มคำและความคิดของผู้อ่าน โดยมีประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานช่วยการคิดอย่างมีเหตุผล ประมวลผลข้อมูลที่ได้รับเพื่อสรุปความให้เกิดความเข้าใจได้ตรงกับผู้เขียนมากที่สุด

สมุทฺร เช่นชาวนิช (2551, หน้า 101) ได้กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่า คือความสามารถที่จะอนุมานข้อสนเทศ หรือความหมายอันพึงประสงค์จากสิ่งที่อ่านมาแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่จะทำได้ ความเข้าใจอันนี้เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการศึกษาและประสบการณ์ต่างๆ หลายด้าน ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของการอ่าน ถ้าอ่านแล้ว ไม่เกิดความเข้าใจใดๆ เลย ก็เป็นเพียงตัวหนังสือที่ปรากฏอยู่บนหน้ากระดาษที่ไม่มี ความหมาย

วอลเลซ (Wallace, 1992, p. 4) ได้ให้ความหมายของการอ่านเพื่อความเข้าใจว่าเป็นกระบวนการตีความเพื่อที่จะทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้เขียน

กันนิง (Gunning, 1992, p. 188) อธิบายว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำและภาษาที่ผู้เขียนใช้ในการสื่อสารซึ่งถือได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์หลักของการอ่าน

ดิลเลอร์, และอลสัน (Diller, & Olson, 1997, p. 68) กล่าวว่า ในการอ่านเพื่อความเข้าใจ นอกจากการแปล ตีความ ขยายความและจับใจความสำคัญแล้ว นักเรียนหรือผู้อ่านควรมีความสามารถในการสรุปความด้วย

สรุปว่าการอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ ความสามารถตีความ แปลความจากตัวอักษร เครื่องหมาย สัญลักษณ์ของสิ่งที่อ่านหรือที่พบเห็น ทำความเข้าใจ เก็บส่วนที่สำคัญ ประเมินข้อเท็จจริง และแปลความให้ได้ความหมายที่ผู้เขียนสื่อไว้ให้ตรงประเด็น ในการอ่านถ้าอ่านแล้วไม่เข้าใจจะเท่ากับว่าไม่ได้อ่าน

4. องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่านไว้ดังนี้

วิลเลียม (William, 1986, p. 25) กล่าวถึงองค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่านไว้ดังนี้

1. ความรู้ในระบบเขียน (knowledge of the writing system) ผู้อ่านจะต้องรู้การประสมอักษร การสะกดคำและจดจำคำเหล่านั้นได้

2. ความรู้ในเรื่องภาษา (knowledge of the language) ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้ในด้านรูปแบบของคำ การเรียบเรียงคำ โครงสร้างและไวยากรณ์ที่เขียน

3. ความสามารถในการตีความ (ability to interpret) การอ่านมิใช่การทำความเข้าใจเฉพาะแต่ละประโยค แต่ผู้อ่านจะต้องมองภาพรวมและพิจารณาความสัมพันธ์ของแต่ละประโยคในการตีความ

4. ความรู้รอบตัว (knowledge of the world) ผู้อ่านที่มีความรู้รอบตัวมาก จะทำให้สามารถเลือกความรู้ที่นำมาเชื่อมโยงกับความรู้ของผู้อ่านได้ง่ายยิ่งขึ้น และการทำความเข้าใจกับเรื่องนั้นก็ง่ายขึ้น

5. เหตุผลในการอ่านและวิธีการอ่าน (reason for reading and reading style) แต่ละคนจะมีเหตุผลในการอ่านที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการเลือกวิธีการอ่าน

5. ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ระดับความเข้าใจในการอ่านของผู้อ่านแต่ละคนมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ระดับสติปัญญา ความรู้ด้านภาษา ความรู้ทั่วไปและประสบการณ์เดิมนักการศึกษาได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ ดังนี้

ปานทิพย์ ปัตถาวะโร (2549, หน้า 22) ได้จำแนกพฤติกรรมการความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ความเข้าใจระดับข้อเท็จจริง หมายถึง ความเข้าใจในสิ่งที่กล่าวไว้ตรงๆ ในเรื่องที่อ่านทักษะย่อยได้แก่ การรู้ความหมายของคำ การหาใจความสำคัญ การหารายละเอียด การอ่านเพื่อทำตามคำแนะนำ

2. ความเข้าใจในระดับการตีความ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจสิ่งที่ไม่ได้กล่าวไว้ตรงๆ ในเนื้อเรื่องแต่จะใช้ความสามารถในการสรุปอ้างอิง และลงความเห็น ทักษะย่อยในขั้นนี้ ได้แก่ การเข้าใจสำนวนภาษา วิเคราะห์ตัวละครจากเรื่องที่อ่าน การได้มาซึ่งข้อสรุป

3. ความเข้าใจระดับการประเมินค่า หมายถึง การประเมินค่าสิ่งที่อ่านโดยไม่ได้มุ่งจับผิดแต่ขึ้นอยู่กับการใช้ข้อมูลหรือองค์ประกอบจากการอ่านมาพิจารณาอย่างมีเหตุผลโดยใช้ความรู้และประสบการณ์ในเรื่องนั้นเป็นเกณฑ์มาตรฐานเพื่อตัดสินการชี้วัดอุปประสงค์ของผู้เขียน การสรุปประโยชน์หรือข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

มิลเลอร์ (Miller, 1990, pp. 4-7) มีแนวคิดแบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. ระดับความเข้าใจความหมายตามตัวอักษร (literal comprehension) คือ การที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้โดยตรง เป็นการจับใจความตามตัวอักษรที่ปรากฏ

2. ระดับความเข้าใจขั้นตีความ (interpretation) คือการที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านได้ลึกซึ้งกว่าระดับแรก เป็นการตีความสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจน แต่เป็นความหมายแฝงที่อยู่ในเนื้อความ

3. ระดับความเข้าใจขั้นวิเคราะห์วิจารณ์ (critical reading) คือการที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของบทอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการอ่านระดับนี้ผู้อ่านต้องอาศัยทักษะความเข้าใจใน 2 ระดับแรกเป็นพื้นฐาน และใช้ความคิดกับประสบการณ์เดิมของตนมาช่วยวิเคราะห์ตัดสินและประเมินสิ่งที่อ่าน

นัททอล (Nuttall, 1996, pp. 188-189) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ 5 ระดับ ดังนี้

1. ความเข้าใจในระดับตัวอักษร (literal comprehension) หมายถึงความเข้าใจในสิ่งที่ระบุชัดเจน

2. ความเข้าใจในระดับตีความ (interpretation comprehension) หมายถึง ความเข้าใจในการตีความข้อเท็จจริง หรือการพยายามให้ได้ข้อเท็จจริงจากบทอ่านด้วยวิธีการต่างๆ

3. ความเข้าใจในระดับอ้างอิง (inference comprehension) หมายถึง ความเข้าใจในสิ่งที่ระบุโดยนัย ไม่ได้กล่าวไว้โดยตรง

4. ความเข้าใจในระดับประเมินค่า (evaluation comprehension) หมายถึง การตัดสินใจตัดสินบทอ่านว่าผู้เขียนพยายามจะสื่อสารอะไร และทำได้เพียงใด

5. ความเข้าใจระดับการตอบสนองส่วนบุคคล (personal response) หมายถึง การที่ผู้อ่านตอบสนองบทอ่านโดยตรง โดยมีได้คำหนึ่งถึงอิทธิพลของผู้เขียน แต่การตอบสนองนั้นจะต้องสอดคล้องกับสิ่งที่ปรากฏชัดในบทอ่าน กล่าวคือ มิได้ตอบสนองแต่ในฐานะผู้อ่านแต่เป็นการรวมเอาความรู้สึกของผู้เขียนเข้ามาด้วย ดังนั้นอย่างน้อยที่สุดการตอบสนองก็มาจากความเข้าใจจากบทอ่าน และทัศนะของผู้อ่านที่สามารถอธิบายได้ว่าทำไมผู้อ่านรู้สึกอย่างนั้น

สรุปได้ว่าระดับความเข้าใจในการอ่านเป็นหลายระดับ ซึ่งสามารถแบ่งได้โดยเริ่มจากระดับพื้นฐานง่าย ๆ คือ ระดับ 1 ความเข้าใจจากสิ่งที่ระบุชัดเจนคือตัวอักษร ระดับที่ 2 แปลความจากข้อเท็จจริงที่แฝงอยู่ในบทความ ระดับ 3 เข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อออกมา ซึ่งการอ่านระดับนี้ผู้อ่านต้องไม่คำนึงถึงความรู้สึกหรือตัวผู้เขียน แต่จะดูสิ่งที่อยู่ในบทอ่านโดยผู้อ่านจะดึงเอาความรู้สึกของผู้เขียนเข้ามาด้วย

6. ขั้นตอนการสอนอ่านภาษาอังกฤษ

เกรเบ, และสโตลเลอร์ (Grabe, & Stoller, 2001, pp. 187-193) เสนอแนะขั้นตอนการสอนและกิจกรรมในการสอนอ่านเพื่อจุดมุ่งหมายทางวิชาการ ครูผู้สอนสามารถดำเนินการสอนได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นก่อนอ่าน (pre-reading instruction)

1.1 สัมผัสบทอ่าน (preview the text) เช่น ชื่อเรื่อง หัวข้อรอง คำอธิบายประกอบ คำบรรยายภาพ และส่วนประกอบของบทอ่าน สัมผัสบทอ่านเพื่อหาหรือคาดเดาใจความทั่วไป หรือศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

1.2 อ่านบทอ่านแบบเร็ว ๆ (skimming the text or portion of the text) เช่น อ่านย่อหน้าแรกและย่อหน้าสุดท้ายเพื่อหาใจความสำคัญ

1.3 ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูลในบทอ่านหรือตั้งคำถามล่วงหน้า (answering questions about information in the text)

1.4 สัมผัสศัพท์ในบทอ่าน (exploring key vocabulary)

1.5 ทบทวนข้อมูลที่ได้จากการอ่าน (reflecting on or reviewing information)

2. ขั้นระหว่างอ่าน (during-reading instruction)

2.1 อ่านแล้วทำสรุปโครงเรื่อง หรือสรุปใจความสำคัญ (outlining or summarizing key ideas in a difficult section)

2.2 พิจารณาอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครสำคัญในบทอ่าน (examining motions and attitudes of key characters)

2.3 หาส่วนที่เข้าใจยากและหาคำตอบที่อธิบายให้เกิดความเข้าใจได้ (determining sources of difficulty and seeking clarification)

2.4 อ่านเพื่อตอบคำถามที่ตั้งไว้ก่อนอ่าน (looking for answers to questions)

2.5 เขียนระบุคำตอบหรือเนื้อหาที่จะได้อ่านล่วงหน้า (writing down prediction)

3. ชั้นหลังอ่าน (post-reading)

3.1 เติมคำในแผนผังข้อมูล เช่น ตาราง แผนภูมิ (completing a graphic organizer based on text information) หลังจากอ่านบทอ่านแล้ว

3.2 ขยายความ เพิ่มข้อมูล หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลในผังความหมายที่กำหนดไว้ครั้งแรก (expanding or changing a semantic map created earlier)

3.3 ฟังบรรยายสรุป และเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากบทอ่านกับที่ฟังบรรยาย (listening to a lecture and comparing information)

3.4 จัดระดับความสำคัญของข้อมูลในบทอ่าน (ranking the importance of information in the text)

3.5 ตอบคำถามที่วัดความเข้าใจในเนื้อหาบทอ่าน เชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับกับประสบการณ์เดิมและทัศนคติของผู้อ่าน (answering questions that demonstrate comprehension of the text)

สมิตรา อังวัฒนกุล (2539, หน้า 178-179) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมในการสอนอ่าน ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (pre-reading activities) เป็นการสร้างแรงจูงใจในการอ่าน ซึ่งจะมีกิจกรรม เช่น การคาดคะเนเรื่องที่อ่าน การเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียงหรือรูปภาพ เป็นต้น

2. กิจกรรมระหว่างอ่าน (while-reading activities) เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่อ่าน กิจกรรมในขั้นนี้ เช่น การลำดับเรื่องจากการตัดเรื่องออกเป็นส่วนๆ (strip story) การเขียนแผนผังความสัมพันธ์ในเรื่อง (semantic mapping) การเติมข้อความลงในแผนผัง (graphic organizer) เป็นต้น

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (post-reading activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน กิจกรรมอาจโยนไปสู่ทักษะอื่น เช่น การแสดงบทบาทสมมติ เขียนเรื่องโต้ตอบ จดหมาย พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

สรุปว่าขั้นตอนและกิจกรรมการสอนอ่าน แบ่ง 3 ส่วนด้วยกันคือ กิจกรรมก่อนการอ่านที่จะเป็นการนำเข้าสู่เนื้อหา โดยให้ดูภาพ เดาศัพท์ อ่านอย่างรวดเร็วแล้วถามคำถามง่ายๆ กิจกรรมระหว่างอ่าน กิจกรรมระหว่างการอ่าน ในตอนนี้อาจมีการสรุปโครงเรื่อง ต่อเรื่อง และกิจกรรมหลังการอ่าน จะเป็นการตรวจสอบความเข้าใจโดย การเติมคำ ตอบคำถามในเรื่อง การแสดงบทบาทสมมติ แล้วแต่ความเหมาะสม

แบบฝึกและการพัฒนาแบบฝึกการอ่าน

1. ความหมายของแบบฝึก

ลักษณะ อินทจักร (2538, หน้า 160) ให้ความหมายแบบฝึกเสริมทักษะว่า หมายถึง งานหรือการบ้านที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำ เพื่อทบทวนความรู้ที่ได้เรียนมาแล้ว และเป็นการฝึกทักษะการใช้กฎใช้สูตรต่าง ๆ ที่เรียนไปแล้ว

ศศิธร รัชฎลักษณะนันท์ (2542, หน้า 375) ให้ความหมายแบบฝึกเสริมทักษะว่า หมายถึง แบบฝึกเสริมทักษะที่ใช้ฝึกความเข้าใจ ฝึกทักษะต่างๆ และทดสอบความสามารถของผู้เรียนตามบทเรียนที่ครูสอน ว่าผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด

พจนานุกรม เวบสเตอร์ (Webster, 1981, p. 64) ให้ความหมายแบบฝึกเสริมทักษะว่า หมายถึง โจทย์ปัญหา หรือตัวอย่างที่ยกมาจากหนังสือ เพื่อนำมาใช้สอนหรือให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะต่างๆ ให้ดีขึ้น หลังจากที่เรียนบทเรียนไปแล้ว

สรุปว่า แบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง งานที่ครูสร้างขึ้นโดยมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย มีจุดมุ่งหมายเพื่อทบทวนบทเรียน หรือทดสอบความสามารถของนักเรียนหลังจากจบบทเรียนไปแล้ว

2. หลักการสร้างแบบฝึก

ซูลีพร แจ่มถนอม (2542, หน้า 32) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกควรคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลัก โดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าฝึกเรื่องอะไร ด้านใดจัดเนื้อหา ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่ยากเกินไปและมีรูปแบบหลายแบบที่น่าสนใจ จะเห็นได้ว่าการสร้างแบบฝึกนั้นควรจะคำนึงถึงเรื่องสำคัญ ดังนี้

1. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. คำนึงถึงภาษาที่ใช้ให้เหมาะสม สั้น ๆ และชัดเจน
3. มีจุดมุ่งหมายในการสร้าง
4. มีการกำหนดเนื้อหาชัดเจน ไม่ยากจนเกินไป
5. รูปแบบน่าสนใจ

ฉวีวรรณ กิรติกร (2545, หน้า 11-12) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแบบฝึกไว้ดังนี้

1. แบบฝึกที่สร้างขึ้นนั้น ควรสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ของผู้เรียน เด็กที่เริ่มเรียนมีประสบการณ์น้อย จะต้องสร้างแบบฝึกที่น่าสนใจและจูงใจผู้เรียน ด้วยการเริ่มจากข้อที่ง่ายไปหายาก เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการฝึก

2. ให้แบบฝึกหัดที่ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการฝึก และต้องมีเวลาเตรียมการไว้ล่วงหน้าอยู่เสมอ

3. แบบฝึกหัด ควรมุ่งส่งเสริมนักเรียนแต่ละกลุ่มตามความสามารถที่แตกต่างกันของผู้เรียน

4. แบบฝึกหัดแต่ละชุด ควรมีคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจหรือมีตัวอย่างแสดงวิธีทำจะช่วยให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

5. แบบฝึกหัด จะต้องถูกต้อง ครูจะต้องพิจารณาให้ติ๋ยามีข้อผิดพลาดได้

6. แบบฝึกหัด ควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้แนวคิดที่กว้างไกล

ทอมลินสัน (Tomlinson, 1998, pp. 96-99) ได้เสนอการสร้างและพัฒนาแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ระบุความต้องการของผู้เรียน (identification)
2. กำหนดขอบเขตของความต้องการ หรือปัญหา (exploration) ในรูปของประเภทของภาษา ความหมาย หน้าที่ของภาษา ทักษะที่ใช้ ฯลฯ
3. ตระหนักถึงแนวทางในการสร้างสื่อ (contextual realization) ในการวางแผนทำสื่อใหม่ ๆ ที่ตรงกับรูปแบบแนวคิด มีเนื้อหาที่เหมาะสม
4. ตระหนักถึงเนื้อหาที่จะใช้ในการเรียนการสอน (pedagogical realization) โดยเลือกแบบฝึกหรือกิจกรรมที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน
5. รูปแบบของสื่อ (physical production) โดยพิจารณารูปแบบให้มีความเหมาะสม เช่น ประเภท ขนาด ฯลฯ
6. การใช้สื่อ (use) ครูแนะนำวิธีการใช้สื่อให้กับนักเรียน ตามแบบฝึกหรือใบงานเพื่อมอบหมายให้ไปทำที่บ้าน และตรวจสอบในชั่วโมงถัดไป
7. การประเมินสื่อ (evaluation) โดยการให้คำแนะนำและแก้ปัญหาความยากของสื่อกับนักเรียน

สรุปได้ว่าในการสร้างแบบฝึกให้มีประสิทธิภาพได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนที่อาจมีความสามารถต่างกัน การกำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้าง วิธีการสร้างสื่อ ภาษาที่ใช้ เนื้อหาที่ต้องการใช้ รูปแบบสื่อ วิธีการใช้ เมื่อเสร็จแล้วต้องมีการประเมินสื่อเพื่อแก้ปัญหาและปรับปรุงคุณภาพสื่อด้วย

3. องค์ประกอบของแบบฝึก

3.1 คู่มือครู หรือคู่มือการใช้แบบฝึก เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ศึกษาและปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ อาจประกอบด้วยแผนการสอนและคำอธิบายการจัดกิจกรรมการสอน

3.2 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบเพื่อใช้สำหรับวัดความก้าวหน้าที่เกิดจากการเรียนของผู้เรียน

3.3 แบบฝึกปฏิบัติหรือบัตรคำสั่งที่ระบุกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของการเรียน

3.4 สื่อการสอน เป็นสื่อต่างๆที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ เช่น รูปภาพ วีดิทัศน์ บัตรคำ ตัวอักษร ฯลฯ

4. การหาประสิทธิภาพแบบฝึก

การหาประสิทธิภาพแบบฝึก หมายถึง การนำแบบฝึกไปทดลองใช้ (try out) เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปทดลองสอนจริง (trial run) นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เสร็จแล้วจึงผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2540, หน้า 490) และวิธีการกำหนดเกณฑ์ ประสิทธิภาพทำได้โดยการประเมินผลของผู้เรียน 2 ประเภทคือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) การกำหนดเกณฑ์ E_1 / E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้นให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80 หรือ 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตนาอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ซึ่งการทดสอบหาประสิทธิภาพได้ทำการทดลองเป็นขั้นตอนดังนี้

1. แบบหนึ่งต่อหนึ่ง (individual testing 1:1) นำแบบฝึกมาใช้กับผู้เรียนซึ่งมีระดับความรู้แตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 1 คน จำนวนทั้งสิ้น 3 คน แล้วนำมาคำนวณหาประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

2. แบบกลุ่มเล็ก (small group testing 1:10) นำแบบฝึกที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีระดับความรู้แตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน รวมทั้งสิ้น 10 คน เพื่อปรับปรุงแก้ไข

3. แบบภาคสนาม (field try out) นำแบบฝึกที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

โดยมีการคำนวณค่าสถิติการหาประสิทธิภาพดังต่อไปนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนจากแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียน คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

การคำนวณหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สูตรดังกล่าว ซึ่งหาได้จากการนำคะแนนแบบฝึกการอ่านหรือผลงานในขณะทำกิจกรรมการเรียนในแต่ละหน่วยและคะแนนสอบหลังเรียนมาคำนวณค่า E_1 / E_2 เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80

4. นำผลที่ได้จากการหาค่าประสิทธิภาพมาปรับปรุงแก้ไข

สรุปว่าแบบฝึกที่มีคุณภาพต้องทำการทดลอง (try out) กับผู้เรียนหลายระดับหลายครั้ง นำมาปรับปรุงแก้ไขจึงจะนำมาใช้จริงได้ จากนั้นหาค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) การกำหนดเกณฑ์ E_1 / E_2 นี้

ผู้สอนจะผู้พิจารณาตามความเหมาะสมจากเนื้อหาวิชาแต่ละวิชา โดยปกติเนื้อหาที่เป็นทักษะจะใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 ส่วนเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำคือ 80/80

5. ประโยชน์ของแบบฝึก

พนมวัน วรตลย์ (2542, หน้า 38-39) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึก ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ
  2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษา แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนฝึกทักษะการใช้ภาษาได้ดี แต่ต้องอาศัยการส่งเสริมและเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
  3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น
  4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทนโดยกระทำ ดังนี้
    - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากที่เด็กได้เรียนรู้เรื่องนั้น ๆ
    - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
    - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องฝึก
  5. แบบฝึกที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้หลังจากบทเรียนในแต่ละครั้ง
  6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม ผู้เรียนสามารถเก็บรักษาไว้เพื่อเป็นแนวทางและทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
  7. การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนได้ชัดเจนซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ปัญหานั้น ๆ ได้ทันทั่วทั้ง
  8. แบบฝึกที่จัดทำขึ้น นอกเหนือจากที่มีอยู่ในหนังสือเรียน จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่
  9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยจะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาในการที่จะต้องจัดเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียน ทำให้มีโอกาสฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ได้มากขึ้น
  10. แบบฝึกหัดช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มแน่นอนย่อมลงทุนต่ำกว่าที่จะพิมพ์ลงกระดาษไขทุกครั้ง ผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบระเบียบ
- นงเยาว์ ศรีประคู้ (2546, หน้า 15) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้
1. เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมในหนังสือเรียน
  2. ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้นแต่ต้องอาศัยการส่งเสริมและความใส่ใจของครูผู้สอนด้วย
  3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. เป็นการฝึกที่ช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ซึ่งลักษณะการฝึกที่ช่วยให้เกิดผลดังกล่าว ได้แก่

4.1 ฝึกทันทีหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น

4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง

4.3 เน้นเฉพาะในเรื่องที่ฝึก

4.4 การให้นักเรียนทำแบบฝึก ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของนักเรียนได้

4.5 แบบฝึกจะช่วยให้ครูประหยัดแรงงานและเวลา

สรุปว่าแบบฝึกมีประโยชน์หลายอย่าง ครูสามารถนำมาเป็นเครื่องมือช่วยเสริมการสอนเพิ่มเติมจากแบบเรียน เน้นสอนเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก ทำเล่มถาวรประหยัดค่าใช้จ่ายได้ นำมาฝึกซ้ำๆ ได้ ครูมองเห็นจุดบกพร่องและสามารถปัญหาความแตกต่างของผู้เรียน ประหยัดเวลา ลดภาระการสอนของครู

6. การประเมินแบบฝึก

ทอมลินสัน (Tomlinson, 1998, pp. 228-238) ได้แบ่งการประเมินแบบฝึกไว้เป็น 5 ขั้นตอนคือ

1. ตรวจสอบรายละเอียดของแบบฝึก (description of the task) ทั้งทางเนื้อหา เช่น ขั้นตอนการทำงาน ภาษาที่ผู้เรียนต้องใช้และจุดประสงค์การเรียนรู้

2. วางแผนการประเมินแบบฝึก (planning the evaluation) โดยต้องวางกรอบการประเมิน ทั้งด้านแนวการสอน จุดประสงค์ เป้าหมาย ขอบข่าย ผู้ประเมิน เวลา ประเภทของข้อมูลที่ใช้ประเมิน

3. เก็บรวบรวมข้อมูล (collecting information) โดยใช้เครื่องมือ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบทดสอบ

4. วิเคราะห์ข้อมูล (analysis of the information collected) เพื่อตรวจสอบว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้นเป็นไปตามจุดประสงค์ที่สร้างไว้หรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาแบบฝึก

5. สรุปและเสนอแนะ (conclusions and recommendation) สรุปผลจากข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ ว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้น ผู้เรียนมีความรู้ดีมากขึ้นแค่ไหน และจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการสอนครั้งต่อไป

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (achievement) เป็นสมรรถภาพของสมองที่ผู้เรียนได้รับจากประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อมจากครู สำหรับความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สิทธิ์ สายหล้า (2543, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความสามารถในการที่จะพยายามเข้าถึงความรู้ ซึ่งเกิดจากการทำงานที่ประสานกัน และต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ทั้งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา แสดงออกในรูปของคะแนน ซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

ทิพวรรณ กมลพัฒนานันท์ (2543, หน้า 28) ได้อ้างถึงกรมวิชาการที่ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (achievement) หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (academic achievement) ว่าหมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรมหรือจากการสอน

อนัญญาณี ศรีนอก (2552, หน้า 49) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า หมายถึง ทักษะ ความรู้ ความสามารถ หรือประสิทธิภาพของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน การฝึกฝน หรือประสบการณ์ต่างๆ ทั้งปวง ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ของสมรรถภาพสมอง

ก๊อต (Good, 1973, p. 87) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความสำเร็จ ความคล่องตัว ความชำนาญในทักษะหรือประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (academic achievement) หมายถึง ความรู้ หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง ความรู้ความสามารถความสำเร็จของบุคคลที่ได้รับจากการเรียนการสอน การฝึกฝนและประสบการณ์ ทำให้เกิดพัฒนาการทางสมอง ซึ่งสามารถวัดได้จากผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

2. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมิตรา อังวัฒนกุล (2539, หน้า 41-53) ได้แบ่งองค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็น 4 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้เรียน จากแนวคิดของนักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยม (behavioral psychologists) ซึ่งเชื่อว่าคนเราทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างได้ถ้ามีตัวกระตุ้น และการเสริมแรงการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการด้านกลไกที่ถูกควบคุมจากสิ่งต่างๆ ภายนอก แต่นักจิตวิทยากลุ่มความคิด ความเข้าใจ (cognitive psychologists) เชื่อว่าผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ความรู้และสติปัญญา ตลอดจนกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ครูเป็นเพียงผู้รับผิดชอบในการสอน แต่นักเรียนเป็นเพียงผู้รับผิดชอบในการเรียน

2. ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนภาษาในโรงเรียน มิได้ขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนหรือการเรียนการสอนเท่านั้น

3. สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางครอบครัวและสภาพแวดล้อมที่ไม่ได้เกิดจากตัวผู้เรียนเอง

4. ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนและปัจจัยเกี่ยวกับบริบทการเรียนการสอน ปัจจัยนี้รวมถึงปัจจัยด้านตัวผู้เรียน

สรุปว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของมนุษย์ โดยมนุษย์มีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน เนื่องจากปัจจัยต่างๆ มากมายที่เป็นตัวแปรที่ผสมผสานกัน ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่แตกต่างกัน

3. ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ให้ได้มากที่สุด ซึ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีหลายประการ นักการศึกษาได้สรุปไว้ดังนี้

บลูม (Bloom, 1976, p. 139) กล่าวว่า สิ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีอยู่ 3 ประการ คือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (cognitive entry behaviors) หมายถึง ความรู้ความสามารถทักษะต่างๆ ของผู้เรียนที่มีมาก่อน

2. คุณลักษณะทางจิตใจ (affective entry characteristics) หมายถึง แรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียน อยากรู้สิ่งใหม่ๆ ได้แก่ ความสนใจในวิชาเรียน เจตคติต่อเนื้อหาวิชา และสถาบัน การยอมรับความสามารถของตนเอง เป็นต้น

3. คุณภาพทางการเรียนการสอน (quality of instruction) หมายถึง ประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้รับการแนะนำการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครู การแก้ไขข้อผิดพลาด และรู้ผลสะท้อนกลับของการกระทำว่าถูกต้องหรือไม่

บลูม (Bloom) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านจิตใจมีส่วนอยู่ในความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตอนปลายเทอม ร้อยละ 25% คุณภาพการสอนมีส่วนร่วมอยู่ในความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ร้อยละ 25% และ 3 ตัวแปร คือ ความรู้พื้นฐานในการเรียนองค์ประกอบทางด้านจิตใจและคุณภาพการสอนร่วมกัน มีส่วนอยู่ในความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตอนสิ้นเทอมร้อยละ 90

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวัดผลทางการเรียน ต้องมีเครื่องมือวัด ซึ่งเครื่องมือวัดที่นิยมใช้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนาการสอนของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นคือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ มีนักการศึกษาให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไว้ในแนวเดียวกัน ดังที่ บุญเรียง ขจรศิลป์ (2543, หน้า 77) กล่าวถึงความหมายของ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ว่า เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดระดับความสามารถของผู้เรียนว่ามีความรู้ ความสามารถและทักษะในเนื้อหาวิชาที่เรียนมากน้อยเพียงใด

5. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งจำเป็นของการเรียนการสอน เพราะจะทำให้ทราบถึง การพัฒนาการความสำเร็จของผู้เรียนหลังจากการเรียนการสอนสิ้นสุดลง ดังที่ พิซิต ฤทธิ์จัญญ (2552, หน้า 115) ได้กล่าวถึงข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. แบบอัตนัย หรือแบบความเรียง หมายถึง แบบทดสอบที่กำหนดปัญหา หรือคำถาม ให้ผู้สอบเขียนข้อสอบยาวๆ ผู้เข้าสอบต้องมีความรู้ในปัญหานั้นมากน้อยเพียงใด ก็ให้เขียนออกมา ให้หมดภายในระยะเวลาที่กำหนด การใช้ภาษาในการเขียนตอบตามความถนัด

2. แบบปรนัยหรือตอบแบบสั้นๆ หมายถึงแบบทดสอบที่กำหนดให้ตอบสั้นๆ หรือ แบบกำหนดให้เลือกตอบ ได้แก่ แบบถูก-ผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ แบบเลือกตอบ การวัดผลสัมฤทธิ์ภาคทฤษฎีส่วนใหญ่เป็นการใช้แบบทดสอบเพื่อวัดด้านความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ และวัดผลด้านทักษะปฏิบัติบ้าง ในเนื้อหาสาระที่เรียนกับการปฏิบัติ ส่วนการวัด ผลสัมฤทธิ์ภาคปฏิบัติมักจะประเมินโดยการให้ผู้เรียนปฏิบัติ เน้นการทดสอบด้านทักษะเป็นสำคัญ เครื่องมือที่ใช้วัดประเมินผลมีหลายชนิด เช่น แบบประเมินการสังเกต การปฏิบัติจริง การซักถาม ดังนั้นเพื่อให้ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประสบผลสำเร็จ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึง มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีหลักในการวางแผน ออกข้อสอบ ดังนี้

2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอน อาจมีการสอบหลายครั้ง เช่น ทดสอบย่อย ระหว่างเรียน ทดสอบรวมปลายภาค ทดสอบเพื่อวินิจฉัย ทดสอบเพื่อคัดเลือก ครูจะต้องกำหนดว่า จะใช้แบบทดสอบเพื่อจุดมุ่งหมายใด เมื่อไร เพื่อจะได้ออกข้อสอบที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ

2.2 กำหนดพฤติกรรมต่างๆ ที่ต้องการเน้นในการสอบแต่ละครั้ง ครูต้องกำหนดว่า จะวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย หรือทักษะพิสัย การทดสอบควรสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน จำนวนข้อสอบในเนื้อหาสาระแต่ละตอนจะต้องสัมพันธ์กับน้ำหนักความสัมพัทธ์ และเนื้อหาในตอนนั้นๆ วิธีการที่จะช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายนี้ คือ การจัดทำตารางวิเคราะห์ หลักสูตร

2.3 เลือกรูปแบบ ประเภทของข้อสอบที่ใช้ นั้น ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการสอบ และองค์ประกอบอื่นๆ เช่น พฤติกรรมที่ต้องการวัด ลักษณะของเนื้อหาวิชา ธรรมชาติของผู้สอบ เป็นต้น ข้อสอบแต่ละแบบจะมีลักษณะเด่น และลักษณะด้อยแตกต่างกันไป

2.4 เวลาที่ใช้ในการสอบขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการสอบ เช่น ทดสอบย่อย หรือ ทดสอบรวม ระดับชั้นของผู้เรียน ธรรมชาติของวิชา โดยทั่วไปแล้วเวลาสอบจะสัมพันธ์กับ จำนวนข้อสอบ

2.5 กำหนดจุดประสงค์ในการเรียนการสอนที่จะออกข้อสอบ ข้อสอบควรเป็น ตัวแทนของสิ่งที่ได้สอบไปแล้ว แต่ในการสอบบางครั้งไม่สามารถวัดได้ครบทุกจุดประสงค์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเลือกจุดประสงค์ที่สำคัญมาเป็นตัวแทนสิ่งที่สอนไปแล้วมาสอบวัด

2.6 การตัดสินใจว่าข้อสอบควรมีความยากง่ายระดับใด ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย ของการใช้แบบข้อสอบ ถ้าต้องการใช้แบบข้อสอบเพื่อวินิจฉัยความบกพร่องของนักเรียน ข้อสอบ ควร จะง่าย เพื่อตรวจสอบวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน ถ้าเป็นข้อสอบที่ต้องการใช้ ประเมินผลการเรียน ข้อสอบควรมีความยากง่ายปานกลาง เพื่อให้นักเรียนประมาณครึ่งหนึ่ง ตอบถูก และนักเรียนอีกครึ่งหนึ่งตอบผิด ทำให้ข้อสอบมีอำนาจจำแนกสูง

2.7 กำหนดวิธีการสอบของนักเรียน ในบางครั้งแบบทดสอบจะมีข้อสอบหลาย รูปแบบ เช่น มีทั้งข้อสอบแบบเลือกตอบ ข้อสอบแบบจับคู่ และข้อสอบแบบอัตนัย ครูจะต้อง กำหนดลักษณะการสอบแต่ละแบบให้ชัดเจน

2.8 กำหนดวิธีการจำแนกผลการสอบเมื่อตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้วจะแจกแจงและแปลความหมายของคะแนนอย่างไร ใช้ระบบอิงเกณฑ์ หรืออิงกลุ่มเป็นต้น อย่างไรก็ตามการวัดผลและประเมินผลทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ นักเรียนควรมีผลการวัดที่มีความสมดุลกัน เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

1. ความหมายของเจตคติ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, หน้า 56) ได้ศึกษาจิตวิทยาการบริหารงานบุคคล โดยให้ความหมายของคำว่าเจตคติ ซึ่งบางครั้งเรียกทัศนคติว่ามีความหมายตามคำอธิบายของ นักจิตวิทยา เช่น แอลพอร์ต (Allport, 1985, p. 810) ให้ความหมายของเจตคติ คือ ลักษณะของ ความพร้อมทางจิตซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็แรงที่จะกำหนดทิศทาง ของปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องเจตคติบางครั้งเรียกว่า ทัศนคติ

ปรียาพร มหาเทพ (2544, หน้า 58) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของเจตคติที่สำคัญ ดังนี้

1. เจตคติเกิดจากประสบการณ์ สิ่งเร้าต่างๆ รอบตัวบุคคล การอบรมเลี้ยงดู การเรียนรู้ และวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเจตคติ แม้ว่าจะมีประสบการณ์ที่ เหมือนกันก็เป็นเจตคติที่แตกต่างกันได้ หรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นต้น

2. เจตคติเป็นการเตรียม หรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเป็นการเตรียมความพร้อมภายในของจิตใจมากกว่าภายนอกที่สังเกตได้ สภาวะความพร้อมที่ตอบสนองมีลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับเกี่ยวเนื่องกับอารมณ์ด้วย

3. เจตคติมีทิศทางของการประเมิน ทิศทางของการประเมินคือ ลักษณะความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความรู้สึกหรือประเมินว่าชอบ พอใจ เห็นด้วย เป็นทิศทางในทางที่ดี เรียกว่าเป็นทิศทางในทางบวกและถ้าการประเมินออกมาในทางไม่ดี เช่น ไม่ชอบ ไม่พอใจก็มีทิศทางในทางลบ เจตคติทางลบไม่ได้หมายความว่าไม่ควรมีเจตคตินั้น แต่เป็นเพียงความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

4. เจตคติมีความเข้ม คือมีปริมาณมากน้อยของความรู้สึก ถ้าชอบมากหรือไม่เห็นด้วยอย่างมากก็แสดงว่ามีความเข้มสูง ถ้าไม่ชอบเลยหรือเกลียดที่สุดก็แสดงว่า มีความเข้มสูงไปอีกทางหนึ่ง

5. เจตคติมีความคงทน เจตคติเป็นสิ่งที่บุคคลยึดมั่นถือมั่น และมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของคนนั้น การยึดมั่นในเจตคติต่อสิ่งใด ทำให้การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดขึ้นได้ยาก

6. เจตคติมีทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายในเป็นสภาวะทางจิตใจ ซึ่งหากไม่ได้แสดงออก ก็ไม่สามารถรู้ได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไรในเรื่องนั้น เจตคติที่เป็นพฤติกรรมภายนอกแสดงออกเนื่องจากถูกกระตุ้น และการกระตุ้นยังมีสาเหตุอื่นๆ ร่วมอยู่ด้วย

7. เจตคติต้องมีสิ่งเร้าจึงมีการตอบสนองขึ้น ไม่จำเป็นว่าเจตคติที่แสดงออกจากพฤติกรรมภายใน และพฤติกรรมภายนอกจะตรงกัน เพราะก่อนแสดงออกนั้นก็ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมแล้วจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2545, หน้า 125) ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นสภาวะของความพร้อมทางจิตใจซึ่งเกิดจาก ประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้เป็นแรงที่กำหนดทิศทางของปฏิกริยาระหว่างบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของและ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง เจตคติจึงเกิดขึ้นได้ดังนี้

1. เกิดจากการเรียนรู้ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมในสังคม
2. การสร้างความรู้สึกจากประสบการณ์ของตนเอง
3. ประสบการณ์ที่ได้รับจากเดิม มีทั้งทางบวกและลบ จะส่งผลถึงเจตคติต่อสิ่งใหม่ที่คล้ายคลึงกัน

4. การเลียนแบบบุคคลที่ตนเองให้ความสำคัญ และรับเอาเจตคตินั้นมาเป็นของตน

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2549, หน้า 58) ให้ความสำคัญ ของเจตคติว่าเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนองในทางที่พอใจหรือไม่พอใจต่อสถานการณ์ต่างๆ เจตคติ จึงมีความหมายสรุปได้ดังนี้

1. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หลังจากที่บุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น ความรู้สึกนี้จึงแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1 ความรู้สึกในทางบวก เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบและสนับสนุน

1.2 ความรู้สึกในทางลบ เป็นการแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบและไม่สนับสนุน

1.3 ความรู้สึกที่เป็นกลางคือไม่มีความรู้สึกใด ๆ

2. บุคคลแสดงความรู้สึกทางด้านพฤติกรรม ซึ่งแบ่งพฤติกรรมเป็นลักษณะ คือ

2.1 พฤติกรรมภายนอก เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ มีการกล่าวถึง สนับสนุนท่าทาง หน้าตาบ่งบอก ความพึงพอใจ

2.2 พฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ ชอบหรือไม่ชอบ ก็ไม่แสดงออก เจตคติแบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1) เจตคติในด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (affective attitude) ประสบการณ์ที่คนได้สร้างความพึงพอใจและความสุขใจ จนกระทั่งให้มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ตลอดจนเรื่องอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน

2) เจตคติทางปัญญา (intellectual attitude) เป็นเจตคติที่ประกอบด้วย ความคิดและความรู้เป็นแกน บุคคลอาจมีเจตคติต่อบางสิ่งบางอย่างโดยอาศัยการศึกษา ความรู้ จนเกิดความเข้าใจและมีความสัมพันธ์กับจิตใจ คืออารมณ์และความรู้สึกรวม หมายถึง มีความรู้สึกจนเกิดความซาบซึ้งเห็นดีเห็นงามด้วย เช่น เจตคติที่มีต่อศาสนา เจตคติที่ไม่ดีต่อ ยาเสพติด เป็นต้น

3) เจตคติทางการกระทำ (action-oriented attitude) เป็นเจตคติที่พร้อมจะนำไปปฏิบัติ เพื่อสนอง ความต้องการของบุคคล เช่น เจตคติที่ดีต่อการพูดจาไพเราะอ่อนหวาน เพื่อให้คนอื่นเกิดความนิยม เจตคติที่มีต่องานในสำนักงาน

4) เจตคติทางด้านความสมดุล (balanced attitude) ประกอบด้วยความสัมพันธ์ทางด้านความรู้สึกและอารมณ์เจตคติทางปัญญาและเจตคติทางการกระทำเป็นเจตคติที่สามารถตอบสนองต่อความพึงพอใจในการทำงาน ทำให้บุคคลสามารถทำงาน ตามเป้าหมายของตนเอง และองค์การได้

5) เจตคติในการป้องกันตัวเอง (ego-defensive attitude) เป็นเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองให้พ้นจากความขัดแย้งภายในใจ ประกอบด้วยความสัมพันธ์ ทั้ง 3 ด้าน คือ ความสัมพันธ์ด้านความรู้สึก อารมณ์ ด้านปัญญาและด้านการกระทำ

แอลพอร์ต (Allport, 1985, p. 810) กล่าวว่า เจตคติหมายถึงลักษณะของความพร้อมทางจิต ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็นแรงที่กำหนดทิศทาง ของปฏิบัติการของบุคคลากร ที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

นันทอลลี (Nunnally, 1959, p. 300) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่าเป็นความโน้มเอียงของบุคคลที่จะตอบสนองต่อวัตถุ สถาบัน หรือบุคคลในระดับหนึ่งในทางบวกหรือลบ

อนาสตาซี (Anastasi, 1988, p. 552) กล่าวว่าเจตคติเป็นความคิดอย่างหนึ่งซึ่งมีอารมณ์เป็นตัวนำ ทำให้บังเกิดจิตใจโน้มเอียง ก่อให้เกิดการกระทำแบบหนึ่งต่อสถานการณ์ ทางสังคมเฉพาะอย่างหนึ่ง

สรุปความหมายของเจตคติว่า คือสภาวะทางจิตใจของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาจากภายในหรือภายนอก ลักษณะความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น ว่าชอบ พอใจ เห็นด้วย ไม่ชอบ ไม่พอใจ ซึ่งความรู้สึกนี้เกิดจากประสบการณ์ สิ่งเร้าต่างๆ รอบตัวที่กระตุ้นให้เกิดการแสดงผล

2. ลักษณะและประเภทของเจตคติ

บารอน (Baron, 1988, p. 529) กล่าวว่าไว้ว่า เจตคติของบุคคลมิได้มีมาแต่กำเนิด เจตคติ มีกระบวนการพื้นฐานมาจากการเรียนรู้ จากประสบการณ์ที่ได้รับ การเกิดเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนั้น เกิดได้จากหลายวิธี เช่น เกิดจากการเลียนแบบบุคคลที่เขาศรัทธา นิยมชมชอบ สังเกตจากการกระทำของบุคคลอื่น และดูผลว่าจะเกิดอะไรขึ้น จากประสบการณ์ ที่นำความพอใจ หรือไม่พอใจมาให้ จากการได้รับข้อมูล ความรู้จากแหล่งต่างๆ จากกลุ่มเพื่อนจากการรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น เป็นต้น เจตคติสามารถเปลี่ยนแปลง และพัฒนาให้เกิดขึ้นใหม่ได้แต่ต้องอาศัยระยะเวลา และกระบวนการหลายอย่าง ลักษณะของเจตคติ สรุปได้ดังนี้

1. เจตคติไม่ใช่พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะของจิตใจซึ่งเป็นแนวโน้มของการแสดงพฤติกรรมว่าจะเป็นเชิงบวก หรือเชิงลบ

2. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ จากสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ เมื่อบุคคลเรียนรู้ว่าสิ่งใดทำให้เกิดความพึงพอใจ เกิดผลดี ก็เกิดเจตคติเชิงบวก หากเป็นไปในทางตรงข้ามมักเกิดเจตคติเชิงลบ ต่อสิ่งนั้น

3. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ ความรู้สึกที่รุนแรง หรือที่สะสมมาเป็นเวลานาน หรือประสบการณ์ที่ทำให้เกิดความคิด ความรู้สึกที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันซ้ำๆ จะทำให้เกิดเจตคติได้เร็ว และมั่นคง

4. เจตคติเป็นสิ่งที่ซับซ้อน บุคคลแต่ละคน จะมีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ภูมิหลังของบุคคล ประสบการณ์ การรับรู้ และการเรียนรู้ของแต่ละคนต่อสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น

5. เจตคติอาจใช้ในการคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลโดยทั่วไปได้ แม้จะไม่ทุกกรณีก็ตาม เพราะโดยทั่วไปแล้ว บุคคลที่มีเจตคติดีต่อสิ่งใด ก็จะแสดงพฤติกรรมที่ดีต่อสิ่งนั้น เช่น ผู้มีเจตคติดีต่อกีฬา ก็จะแสดงพฤติกรรมที่ดีในเรื่องที่เกี่ยวกับกีฬา เช่น ดูกีฬา ติดตามข่าวเกี่ยวกับกีฬา เป็นต้น

6. ถึงแม้เจตคติจะมีความคงทน และแน่นอนพอสมควร แต่เจตคติก็น่าสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ถ้ามีการวางเงื่อนไข หรือจัดสภาพสิ่งแวดล้อม ที่เหมาะสมกับบุคคล และดำเนินการอย่างต่อเนื่องกัน

ลักษณะของเจตคติ ลักษณะสำคัญของเจตคติมี 4 ประการ คือ

1. เจตคติ เป็นสภาวะก่อนที่พฤติกรรมโต้ตอบ (predisposition to respond) ต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะหรือจะเรียกว่าสภาวะพร้อมที่จะมีพฤติกรรมจริง

2. เจตคติ จะมีความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลา (persistence overtime) แต่มิได้หมายความว่าจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

3. เจตคติ เป็นตัวแปรหนึ่ง นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่าง พฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกโดยวาจา หรือการแสดงความรู้สึก ตลอดจนงานที่จะต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4. เจตคติ มีคุณสมบัติของแรงจูงใจ ในอันที่จะทำให้บุคคลประเมิณผล หรือเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย

เจตคติเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการทำงานอย่างหนึ่ง นอกจากความพร้อมและการจูงใจ บุคคลที่มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานจะช่วยให้งานได้ผลทั้งนี้เพราะเจตคติเป็นต้นกำเนิดของความคิดและการแสดงการกระทำออกมานั่นเอง

เจตคติมีคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. เจตคติเกิดจากประสบการณ์ สิ่งเร้าต่าง ๆ รอบตัวบุคคล การอบรมเลี้ยงดู การเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเจตคติ แม้ว่าจะมีประสบการณ์ที่เหมือนกันก็เป็นเจตคติที่แตกต่างกันได้ ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สติปัญญา อายุ เป็นต้น

2. เจตคติเป็นการเตรียม หรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเป็นการเตรียมความพร้อมภายในของจิตใจมากกว่าภายนอกที่สังเกตได้ สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองมีลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลว่า ชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ เกี่ยวข้องกับอารมณ์ด้วย

3. เจตคติมีทิศทางของการประเมิน ทิศทางของการประเมินคือลักษณะความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความรู้สึกหรือประเมินว่าชอบ พอใจ เห็นด้วย ก็คือเป็นทิศทางในทางที่ดี เรียกว่าเป็นทิศทางในทางบวก และถ้าประเมินออกมาในทางไม่ดี เช่น ไม่ชอบ ไม่พอใจ ก็มีทิศทางในทางลบ เจตคติทางลบไม่ได้หมายความว่าไม่ควรมีเจตคตินั้น เป็นเพียงความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

4. เจตคติมีความเข้ม คือมีปริมาณมากน้อยของความรู้สึก ถ้าชอบมากหรือไม่เห็นด้วยอย่างมากก็แสดงว่ามี ความเข้มสูง ถ้าไม่ชอบเลยหรือเกลียดที่สุดก็แสดงว่า มีความเข้มสูงไปอีกทางหนึ่ง

5. เจตคติมีความคงทน เจตคติเป็นสิ่งที่บุคคลยึดมั่นถือมั่น และมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของคนนั้น การยึดมั่นในเจตคติต่อสิ่งใด ทำให้การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดขึ้นได้ยาก

6. เจตคติมีทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายในเป็นสภาวะทางจิตใจ ซึ่งหากไม่ได้แสดงออก ก็ไม่สามารถรู้ได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไรในเรื่องนั้น เจตคติเป็นพฤติกรรมภายนอกแสดงออกเนื่องจากถูกกระตุ้น และการกระตุ้นยังมีสาเหตุอื่น ๆ ร่วมอยู่ด้วย

7. เจตคติต้องมีสิ่งเร้าจึงมีการตอบสนองเกิดขึ้น ไม่จำเป็นว่าเจตคติที่แสดงออกจากพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกจะต้องตรงกัน เพราะก่อนแสดงออกนั้นก็ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของสังคม แล้วจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก

สรุปได้ว่าเจตคติ เป็นลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่เกิดจากประสบการณ์ สภาพแวดล้อม อารมณ์ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้ โดยปกติคนเรามักแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับเจตคติที่มีอยู่การเกิดเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนั้นเกิดได้จากหลายวิธี เช่น เกิดจากการเลียนแบบบุคคลที่เขาศรัทธา นิยมชมชอบ สังเกตจากการกระทำของบุคคลอื่น และดูผลว่าจะเกิดอะไรขึ้น จากประสบการณ์ ที่นำความพอใจ หรือไม่พอใจมาให้ จากการได้รับข้อมูล ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ จากกลุ่มเพื่อนจากเป็นสภาวะของความพร้อมทางจิตใจซึ่งเกิดจาก ประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้เป็นแรงที่กำหนดทิศทางของปฏิกิริยาระหว่างบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของและ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง เจตคติจึงเกิดขึ้นได้

3. ความสำคัญของเจตคติ

เจตคติ เป็นสิ่งสำคัญในการทำให้คนแสดงพฤติกรรมออกมา ซึ่งเจตคติมีประโยชน์ดังนี้ (อัจนา มุกดาสนิท, 2545, หน้า 18)

1. เจตคติ ช่วยให้เกิดความรู้ คือคนเราจะแสวงหาระดับความสามารถ ความมั่นคงเพื่อที่จะรับรู้หรือได้มาตามจุดหมาย
2. เจตคติ ช่วยในการปรับตัว เจตคติ จะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลปรับตัว เพื่อให้ได้รับความสำเร็จ และไปสู่จุดหมายที่พึงพอใจ
3. เจตคติ ช่วยในการแสดงออกถึงค่านิยม ซึ่งเป็นการแสดงออกในเรื่องความคิดเห็นของบุคคลให้มีความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม
4. เจตคติ ช่วยในการป้องกันตนเอง คือสิ่งแวดล้อมหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ อาจทำให้เกิด ความไม่สบายใจขึ้น ดังนั้น บุคคลป้องกันโดยสร้างเจตคติ ต่อสิ่งนั้นในทางลบ เพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา

เจตคติเรื่องที่มีความสำคัญ เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากความรู้สึก พันธุกรรม การเลี้ยงดูและสัญชาตญาณการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อม ที่สามารถมองเห็นได้จากพฤติกรรมการแสดงความรู้สึก ท่าที่ ความรู้สึก ความคิด และแนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ ซึ่งสภาวะนี้จะเป็นแรงกระตุ้นในการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมของบุคคล ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์ สังคม สภาพแวดล้อมหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งอื่นตามความรู้สึกของผู้มีเจตคตินั้นๆ

เจตคติเป็นศูนย์ความคิดเห็นและเป็นพื้นฐานของพฤติกรรมที่มีความดีงามในตัวของมันเอง การที่บุคคลมีเจตคติในทางบวกต่อบางสิ่งบางอย่าง โดยอาศัยการศึกษา หาความรู้ จนเกิดความเข้าใจ มีความรู้สึกนึกคิดซึ่งสัมพันธ์กับจิตใจ มีความรู้สึกร่วม เห็นดีเห็นงามมีความรู้สึกที่ดีต่อสังคม ซึ่งสามารถทำให้บุคคลนั้นเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ได้

4. องค์ประกอบของเจตคติ

โดยทั่วไป เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ (cognitive component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเรานั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลที่จะ สรุปความ และรวมเป็นความเชื่อ หรือช่วยในการประเมินค่าสิ่งเรานั้น ๆ

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์ (affective component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึก หรืออารมณ์ของบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า ต่างเป็นผลต่อเนื่องมาจากที่บุคคลประเมินค่าสิ่งเรานั้น แล้วพบว่าพอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ ดีหรือเลว องค์ประกอบทั้งสองอย่างมีความสัมพันธ์กัน เจตคติบางอย่างจะประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจมาก แต่ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์น้อย เช่น เจตคติที่มีต่องานที่ทำ ส่วนเจตคติที่มีต่อแฟชั่นเสื้อผ้าจะมีองค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์สูง แต่มีองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจต่ำ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อม หรือความโน้มเอียงที่บุคคลประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ หรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้รับจากการประเมินค่าให้สอดคล้องกับความรู้สึกที่มีอยู่

เฟลด์แมน (Feldman, 1994, pp. 489-490) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติไว้เป็นรูปแบบ ABC (ABC model) ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component -A) เป็นความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ พอใจ ไม่พอใจ ที่บุคคลมีต่อบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่รับรู้

2. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (behavioral component-B) เป็นการเตรียมพร้อมของบุคคลที่จะแสดง หรือไม่แสดงพฤติกรรม ต่อบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่รับรู้

3. องค์ประกอบด้านความคิด (cognitive component - C) เป็นความรู้ หรือความคิดของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่รับรู้ว่าเป็นสิ่งที่ดี ไม่ดี ถูกต้อง ไม่ถูกต้อง เหมาะสม ไม่เหมาะสม ให้คุณ ให้โทษ องค์ประกอบทั้ง 3 นี้ จะมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน หากองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป เจตคติของบุคคลนั้น ก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

สรุปได้ว่า เจตคติมีสามองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านสติปัญญา 2) ด้านความรู้สึก และ 3) ด้านพฤติกรรม

5. ประโยชน์ของการวัดเจตคติ

ดวงเดือน พันธมนาวิน (2531, หน้า 81) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดเจตคติซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องด้วยเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่าเขามีความรู้ทางด้านที่ดี หรือไม่ดี เกี่ยวกับสิ่งนั้นมากหรือน้อยเพียงใด และเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด เจตคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นจึงเป็นเครื่องทำนายว่าบุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใด ฉะนั้นการทราบเจตคติของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลนั้นได้ แม้จะไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตาม

2. วัดเพื่อหาทางป้องกัน การที่บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างไรนั้นเป็นสิทธิของเขา แต่การอยู่ด้วยกันด้วยความสงบสุขในสังคม ย่อมจะเป็นไปได้เมื่อพลเมืองมีเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันและไม่เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคม ในการประกอบอาชีพทางประเภทจึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้บุคคลที่มีเจตคติอันเหมาะสมมาเป็นผู้ปฏิบัติ

3. วัดเพื่อหาทางแก้ไข บุคคลสามารถจะมีเจตคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแตกต่างกันไปได้มาก แต่ในบางเรื่องมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความคิดเห็นและเจตคติที่สอดคล้องกันเพื่อประชาชนจะได้มีการกระทำที่พร้อมเพรียงกัน

4. วัดเพื่อให้เข้าใจสาเหตุและผล เจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ นั้นเปรียบเสมือนสาเหตุภายในซึ่งมีกำลังผลักดันให้บุคคลกระทำไปได้อย่างต่าง ๆ กัน สาเหตุภายในหรือเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนี้อาจได้ผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกด้วยส่วนหนึ่ง และเจตคติของบุคคลอาจเป็นเครื่องกรอง หรือเครื่องหันเหอิทธิพลของสาเหตุภายนอกที่มีต่อการกระทำของบุคคลให้ชัดเจน บางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดเจตคติของบุคคลต่าง ๆ ต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2539, หน้า 214) กล่าวว่า การวัดเจตคติมีประโยชน์ช่วยทำนายพฤติกรรมของบุคคล ค่านิยมของตนเอง ซึ่งการเรียนรู้อาชีพต่าง ๆ ถ้าผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีกับวิชาที่เรียนแล้ว ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน มีความตั้งใจในการเรียนอันจะไปสู่ความสำเร็จในการเรียน ครูจำเป็นต้องสร้างเจตคติในทางบวกให้กับนักเรียน สร้างแรงจูงใจและหาวิธีโน้มน้าวใจให้นักเรียนอยากเรียน เห็นความสำคัญของบทเรียน เพื่อที่จะทำให้นักเรียนการเรียนการสอนบรรลุจุดหมายที่วางไว้

ฮอเทอร์สเสลล์, และคนอื่นๆ (Hothersall, et al., 1985, p. 580) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดเจตคติซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยทำให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว โดยการจัดรูปหรือจัดระบบสิ่งของต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัว

2. ช่วยให้มีการเข้าข้างตัวเอง โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี ปกปิด ความจริงบางอย่าง หรือนำความไม่พอใจออกจากตัวเอง

3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน ซึ่งมีปฏิริยาตอบโต้หรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกไปนั้น ส่วนมากจะทำในสิ่งที่นำความพอใจมาให้

4. ช่วยให้คุณสามารถแสดงออกถึงค่านิยมพื้นฐานของตนเอง

สรุปได้ว่าการวัดเจตคติมีประโยชน์ช่วยทำนายความรู้สึก ค่านิยม ที่ส่งผลทำให้เกิดการตอบสนองแล้วแสดงพฤติกรรมออกมา ช่วยทำให้เข้าใจสาเหตุและผลของการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ รวมถึงช่วยป้องกัน แก้ไข เพื่อมิให้เกิดการแสดงพฤติกรรมในเชิงลบ

6. วิธีวัดเจตคติ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2531, หน้า 9 -22) กล่าวว่า การศึกษาเจตคติประกอบด้วย 6 วิธี ดังนี้

1. การสังเกต หมายถึง การเฝ้ามองและจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วนำข้อมูลที่สังเกตได้ไปอนุมานว่าบุคคลนั้นมีเจตคติต่อสิ่งนั้นอย่างไร

2. การสัมภาษณ์ คือ วิธีการถามให้ตอบด้วยปากเปล่า ผู้เก็บข้อมูลอาจจดบันทึกคำตอบ หรืออัดเสียงตอบไว้ได้ แล้วนำมาวิเคราะห์คำตอบภายหลัง วิธีการสัมภาษณ์ให้ข้อมูลครอบคลุม ทั้งอดีต ปัจจุบัน อนาคต และสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่มีข้อจำกัดเพราะวิธีการสัมภาษณ์เป็นการตอบ หรือเล่าพฤติกรรมของตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ถูกศึกษาเล่าแต่พฤติกรรมที่ตนเอง เห็นสมควรจะนำมาเปิดเผยหรือเล่าพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ

3. แบบสอบถาม วิธีนี้ใช้กับผู้ที่มีการศึกษาพอสมควร คือสามารถอ่านออกเขียนได้ แบบวัดเจตคตินั้นจะมีข้อคำถามและคำตอบต่าง ๆ ไว้ให้เลือกตอบ โดยทำไว้เป็นมาตรฐานแบบแผนเดียวกันสำหรับผู้ตอบทุกคน การใช้แบบวัดเจตคติเป็นวิธีการที่ใช้มากที่สุดในการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติ เพราะใช้เวลาน้อยและได้คำตอบที่จริงมากกว่าวิธีอื่น ซึ่ง ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2539, หน้า 179 -191) ได้สรุปถึงแบบทดสอบเจตคติว่ามีอยู่ด้วยกัน 3 วิธี คือ

3.1 วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone's Method) เป็นวิธีที่เรียกว่า ไพโรอริอะพรอช (Priori Approach) วิธีการนี้จะหาค่าของแต่ละมาตราของข้อความทางเจตติก่อนที่จะนำไปใช้ในการวิจัย และกำหนดค่ามาตรามีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1

3.2 วิธีของลิเคิร์ต (Likert's Method) วิธีนี้กำหนดมาตราเป็น 5 ชั้น แต่ละชั้นจะกำหนดค่าไว้หลังจากไปรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมาแล้ว จึงมีชื่อว่า พอสเทียเรียโร แอ็พโพรช (Posteriori Approach)

3.3 วิธีของออสกู๊ด (Osgood's Method) เป็นวิธีวัดเจตคติโดยใช้ความหมายของภาษา (Semantic Differential Scales) มาใช้ในการสร้างมาตรา ทั้ง 3 วิธีดังกล่าวเป็นที่นิยมใช้กันมาก โดยเฉพาะวิธีของลิเคิร์ต ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ก็ใช้วิธีการของลิเคิร์ต เช่นกัน

4. การสร้างจินตภาพ เป็นวิธีการสร้างจินตนาการโดยใช้ภาพเพื่อใช้วัดเจตคติบุคลิกภาพ ของบุคคล โดยที่ภาพจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นออกมา และสามารถ

สังเกตได้ว่า บุคคลนั้นมีความรู้สึกอย่างไร วิธีการวัดเจตคติโดยการสร้างจินตภาพนี้ ผู้ทำการศึกษา ต้องมี ประสิทธิภาพและความสามารถเพียงพอในการแปลความหมายของข้อมูลที่ได้อมา

5. การวัดแบบผู้ถูกศึกษาไม่รู้ตัว วิธีการนี้ผู้ที่เก็บข้อมูลไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับ ผู้ถูกศึกษา โดยตรงทั้งในลักษณะเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล และผู้ถูกศึกษาไม่รู้สึกรู้ตัวว่ากำลังถูก ศึกษาอยู่

6. การวัดทางสรีระ คือการใช้เครื่องมือไฟฟ้าหรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการสังเกต การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เนื่องด้วยเจตคติต่อสิ่งหนึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือมีความรู้ ไปในทางชอบหรือไม่ชอบ ความรู้สึกนี้อาจจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงขึ้นอยู่กับเรื่องราวและบุคคล เมื่อถูกกระตุ้นด้วยสิ่งที่เขาเคยชอบหรือไม่ชอบ จะทำให้ระดับอารมณ์ในขณะนั้นเปลี่ยนแปลงไป ถ้าใช้เครื่องมือวัดในทางสรีระที่ละเอียดก็สามารถตรวจพบความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ได้ แต่เนื่องด้วยเครื่องมือวัดทางสรีระนั้นมีราคาสูงและผู้ใช้ต้องมีความรู้ทางสรีรศาสตร์เป็นอย่างดี ดังนั้นวิธีการนี้จึงยังไม่เป็นที่แพร่หลายในการวิจัยทางเจตคติในจิตวิทยาสังคม

เพราพรรณ เปลียนภู (2542, หน้า 105 – 106) กล่าวว่า การวัดเจตคติทำได้หลายวิธี เพราะเหตุที่เจตคติเป็นการรวมพฤติกรรมในด้านการรู้ อารมณ์ และความพร้อมที่จะทำกิจกรรม การวัดเจตคติจึงทำได้ค่อนข้างยาก และต้องใช้วิธีการวัดแบบต่อเนื่องและติดตามเป็นระยะเวลานาน วิธีการวัดเจตคติที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันคือ

1. การสังเกต เป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมด้วยการติดตาม ฝ้ามอง และจดบันทึก พฤติกรรมอย่างมีระบบ ผู้ถูกสังเกตจะต้องไม่รู้ตัวว่ากำลังถูกติดตามสังเกตพฤติกรรม ซึ่งในกรณีนี้ อาจใช้โทรทัศน์วงจรปิดถ่ายพฤติกรรมแล้วมาวิเคราะห์ภายหลังได้

2. การใช้แบบสอบถาม จัดเป็นการวัดเจตคติแบบการเขียนตอบ (paper-pencil test) โดยกำหนดให้ตอบด้วยการรายงานตนเอง (self - report) ว่ามีความคิดเห็น ความรู้สึกหรือ มีการปฏิบัติอย่างไรในเรื่องที่สอบถาม เช่น การแก้ปัญหาการใช้สิ่งเสพติดของเยาวชนใน สถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เป็นต้น ซึ่งอาจทำโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ หรือไปทดสอบตามสถานที่ต่างๆ ข้อดีของการใช้แบบสอบถาม คือสามารถทดสอบได้หลายคน ในเวลาเดียวกันและผู้ถูกทดสอบจะรู้สึกเป็นอิสระในการตอบ ไม่รู้สึกว่าจะตนเองถูกติดตาม หรือ ถูกฝ้ามองนอกจากนี้ยังตอบได้โดยไม่จำกัดเวลาอีกด้วย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแบบวัดเจตคติของลิเคิร์ท เพราะว่าแบบวัด เจตคติจะประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงเจตคติ หรือความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางบวก ในแบบ วัดจะต้องประกอบด้วยข้อคำถามทางบวกและทางลบในจำนวนพอๆ กัน และสเกลแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งเป็นสเกลที่ไม่มากหรือน้อยเกินไป ในการตอบจะให้ผู้ตอบตอบทุกข้อ โดยแต่ละข้อเลือก ระดับ ที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงมากที่สุด ผู้ตอบได้คะแนนตามระดับที่เลือกตอบแต่ละข้อแล้ว นำมาหาค่าเฉลี่ย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

จักรพรรดิ คงนะ (2550, บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่นตอนต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหลวงพ่อแจ่มวัดตาก้องอนุสรณ์ นครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อมรรัตน์ นิตดาหลง (2551, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจังหวัดตราดสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-6) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึก ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิภาพร คล้ายยวงทอง (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านโดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง เรื่องการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมคงคาในการทดลองใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง เรื่อง การอ่านเพื่อความเข้าใจพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านโดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง เรื่อง การอ่านเพื่อความเข้าใจ ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสูงขึ้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน มีค่าสูงขึ้นกว่าก่อนใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน

ปรัชญาพร รักษาภักดี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แบบฝึกจากสื่อในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกจากสื่อในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนจากการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แบบฝึกจากสื่อในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนพบว่า นักเรียนให้ความสนใจ ชอบกิจกรรมของแบบฝึกที่หลากหลาย นักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการร่วมทำกิจกรรมในแต่ละแบบฝึก จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจากสื่อในชีวิตประจำวัน สามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนให้สูงขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย

วสิฐา เทียงธรรม (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ รายวิชา อ22101 ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สรุปผลได้ว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ รายวิชา อ22101 ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 82.90/83.19 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และ

สอดคล้องกับสมมติฐาน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง การเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ นักเรียนมีระดับความพึงพอใจในด้านเนื้อหา มีความทันสมัย น่าสนใจ เรียงลำดับจากง่ายไปหายากและเหมาะสมกับวัย ด้านการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนร่วมกิจกรรมด้วยความสุข สนุกสนาน น่าสนใจ รูปแบบของแบบทดสอบเหมาะสมกับวัยของนักเรียน แบบทดสอบเหมาะสมกับเวลา และเครื่องมือวัดผลประเมินผลชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 4.49, 4.46 และ 4.45 ตามลำดับ

จินตนา จิตรรัก (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทัศนีย์ วิจิตรวัฒน์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สื่อเอกสารจริงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่ามีการสนับสนุนประโยชน์ของสื่อจริงฐานะของสื่อการอ่านที่สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ในด้านทักษะการอ่าน และความเข้าใจเนื้อหาของบทอ่านของนักเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายทางด้านความสามารถในการเรียนรู้ภาษาให้เพิ่มสูงขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ความรู้และความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ แคนดลิน (Candlin, 1987, p. 10) ได้ศึกษาพบว่า รูปแบบทางภาษาที่ปรากฏในสื่อจริงโดยทั่วไปก็มีลักษณะ ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจเนื้อหาบางส่วนที่ยากกว่าระดับความสามารถของตนเล็กน้อย โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการอ่านด้วย การใช้ความสามารถและความพยายามในการปฏิบัติงานและตีความเนื้อหาหรือข้อความนั้นๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตามจริง และสามารถทำความเข้าใจบทอ่านได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ผู้วิจัยสังเกตได้จากการทำการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจในแผนการจัดการ

โจนส์ (Jones, 1998, pp. 65-85) ได้ศึกษาผลของการใช้บทเรียนที่นำมาจากเอกสารจริงกับนักศึกษาวิชาชีพรัฐสถาบันเทคโนโลยี ในประเทศจีน โดยให้นักศึกษาแต่ละคนเลือกอ่านบทอ่านที่ตนเองสนใจ และคิดว่ามีประโยชน์จากนิตยสาร วารสาร หรือหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนเขียนและพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่ตนอ่านแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนผลการศึกษาค้นคว้าพบว่านักศึกษาที่ใช้บทเรียนที่นำมาจากเอกสารจริง มีความสามารถในการอ่านและมีแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า จะเห็นได้ว่า การใช้สื่อเอกสารจริงเข้ามาช่วยประกอบในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาต่างๆ ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความเข้าใจเรื่องราวความสนใจ และแรงจูงใจสูงขึ้นกว่าการใช้สื่อปกติ ดังนั้นจึงควรมีการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสื่อเอกสารจริงให้มากขึ้น

บิกกส์ (Biggs, 1987, abstract) ได้ทำการศึกษาและพบว่า การเลือกเนื้อหาข่าวจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร เว็บไซต์ มาพัฒนาเป็นแบบฝึกทักษะการอ่าน เพื่อใช้ในการเรียนการสอน ช่วยแก้ปัญหาด้านทักษะการอ่านของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เป็นสื่อที่มีระดับความยากง่าย ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา ความน่าสนใจ ความทันสมัยของเนื้อหาภาษาและสนองความต้องการของผู้อ่านที่เป็นเยาวชน ผู้เรียนจะได้รับความบันเทิงและสาระน่ารู้ ทำให้เกิดความกระตือรือร้น สนุกสนานในการเรียน และมีโอกาสฝึกการใช้ภาษาอย่างมีความหมายเนื่องจากสามารถนำภาษาไปใช้ในชีวิตจริง

ลอเรย์ (Lawrey, 2001, p. 817-A) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนระดับ 1 ถึงระดับ 3 จำนวน 87 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะมีคะแนนการทดสอบหลังการทำแบบฝึกมากกว่าคะแนนก่อนทำแบบฝึก และนักเรียนทำแบบทดสอบหลังการฝึกทักษะแล้ว ถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 89.8 นั่นคือ แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องช่วยให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

ชเวดิงเกอร์ (Schwendinger, 2002, p. 51) ได้ศึกษาผลการเขียนสะกดคำของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 503 คน โดยใช้แบบฝึกที่รูปภาพเหมือนของจริง แบบเขียนตามคำบอกและทดสอบการเขียนสะกดคำ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกที่มีรูปภาพเหมือนจริง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้รูปภาพเหมือนจริง

จากการศึกษาทั้งงานวิจัยต่างประเทศและในประเทศ ทั้งในด้านเอกสาร และงานที่เกี่ยวข้องข้างต้นพอสรุปได้ว่า การใช้แบบฝึกการอ่านเป็นวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนของนักเรียนได้ แต่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษควรให้ความสำคัญในการพัฒนาสื่อรู้จักคัดเลือกวิธีและสื่อให้เหมาะสมกับระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียน น่าสนใจ ตรงตามจุดประสงค์ และต้องนึกเสมอว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนนั้นมีปัญหาให้แก้ไขอยู่ตลอด เพราะนักเรียนคนเก่าจบไปคนใหม่ก็เข้ามา นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน สื่อเอกสารการสอนที่ดีมีการตรวจสอบคุณภาพ เมื่อนำมาใช้กับนักเรียนกลุ่มหนึ่งได้ผลดียิ่ง อาจใช้ไม่ได้กับนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่ง ฉะนั้นครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเองและพัฒนาสื่อเสมอๆ